

Үкіметтік және үкімет кепілдік берген қарыз алудың 1999-2008 жылдарға арналған бағдарламасы туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысы 1999 жылғы 5 маусым N 702. Күші жойылды - ҚР Үкіметінің 2002.07.30. N 853 қаулысымен. ~P020853

"Сыртқы қарыз алу және сыртқы борышты басқару туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі қаулы е т е д і :

1. Үкіметтік және үкімет кепілдік берген қарыз алудың 1999-2008 жылдарға арналған бағдарламасы қабылданын.
2. Осы қаулы қол қойылған күнінен бастап күшіне енеді.

Қазақстан Республикасының

Премьер-Министрі

Үкіметтік және үкімет кепілдік берген қарыз алудың 1999-2008 жылдарға арналған бағдарламасы 1. Жалпы ережелер

Үкіметтік және үкімет кепілдік берген қарыз алудың 1999-2008 жылдарға арналған бағдарламасы (бұдан әрі мәтін бойынша "Бағдарлама") қарыз алу капиталының сыртқы және ішкі рыноктарында Қазақстан Республикасының Үкіметі және оның кепілдігі арқылы тартылатын заемдарды тартудың, өтеудің және қызмет көрсетудің процесі мен ықтимал шектерінің болжамды дамуының ағымдағы жағдайын бағалауды қамтиды. Бағдарлама өзінің негізінде Орта мерзімді кезеңге арналған мемлекеттік инвестициялардың бағдарламасын әзірлеу жүзеге асырылатын және Қазақстан Республикасының тиісті жылға арналған мемлекеттік бюджетін қалыптастырған кезде қарыз алу мен борыштың көрсеткіштері айқындалатын құжат болып табылады.

Бағдарлама экономикалық дамудың ұзақ мерзімді болжамы негізінде "Сыртқы қарыз алу және сыртқы борышты басқару туралы" Қазақстан Республикасының Заңына, "Бюджет жүйесі туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес және бюджет саясаты мен мемлекеттік инвестициялар бағдарламасын ескере отырып әзірленді.

2. Бағдарламаның мақсаты мен міндеттері

Бағдарламасының негізгі мақсаты елдің ұзақ мерзімді экономикалық өсуіне

қол жеткізу және оны қолдау тұрғысынан қажетті және экономикалық қауіпсіздікті қамтамасыз ету тұрғысынан жіберілген үкіметтік қарыз алу көлемін (елдің орнықты төлем қабілеттілігін) айқындау болып табылады.

Бағдарлама мақсатқа сәйкес мынадай міндеттерді шешуге бағытталған:

ағымдағы борыштық ахуалды бағалау;

ұзақ мерзімді перспективада үкіметтік және үкімет кепілдік берген қарыз алуды қалыптастыруға және бағалауға айқындық беретін және ықпал ететін негізгі макроэкономикалық көрсеткіштерді өзгертудің болжамын айқындау;

капиталдың ішкі және сыртқы рыноктарында қарыз алудың ықтимал көздері мен құралдарын бағалау;

қарыз алудың ықтимал көлемін және құрылымын айқындау;

борыштық жағдайдың дамуын: үкіметтік және үкімет кепілдік берген борыштың, елдің жалпы сыртқы борышының, борышты өтеудің және оған қызмет көрсетудің серпіні мен құрылымын болжау;

жинақталған борыштың және оған қызмет көрсетудің қауіпсіздік параметрлерін айқындау;

жыл сайынғы үкіметтік борыш лимитінің және үкіметтік кепілдіктер беру лимитінің параметрлерін айқындау;

Қазақстан Республикасының Үкіметі тиімді және басқарылатын қарыз алуды жүзеге асыруы үшін тәжірибе жүзіндегі шараларды (ұсынымдарды) ұсыну.

3. Қарыз алудың мақсаттары мен заем ресурстарын пайдаланудың бағыттары

Үкіметтік қарыз алудың мақсаты мемлекеттік бюджет тапшылығын қаржыландыруды қамтамасыз ету болып табылады. Бұл орайда инвестициялық жобаларды заем қаражаты есебінен қаржыландыруды ескере отырып, шығыстардың кірістерден асып түсуінің нәтижесінде пайда болған бюджет тапшылығы айтылады.

Заем қаражатын пайдаланудың негізгі бағыттары Қазақстан Республикасы Президентінің "Қазақстан-2030: барлық қазақстандықтардың гүлденуі, қауіпсіздігі және әл-ауқатының жақсаруы" Стратегиясының ұзақ мерзімді басымдықтарымен айқындалады, нақтылы басым жобалар орта мерзімді кезеңге әзірлеген Мемлекеттік инвестициялар бағдарламасымен бекітіледі.

4. Заемдық ресурстардың көздері мен түрлері

Үкіметтік қарыз алу қарыз капиталының ішкі және сыртқы рыноктарында жүзеге асырылады.

Ішкі рынокта Қазақстан Республикасының Үкіметі қарыз алуды мемлекеттік бағалы қағаздар эмиссиясы немесе Ұлттық Банктің несиелерін тарту жолымен жүзеге асырады. 1998 жылдан бастап Қазақстан Республикасының Үкіметі бюджет тапшылығын қаржыландырудың инфляциялық емес ішкі көздеріне - мемлекеттік бағалы қағаздар эмиссиясына толықтай көше отырып, бұл көзден бас тартты. Бұл ретте мемлекеттік бағалы қағаздар айналыс мерзімдері бойынша: 1 жылға дейінгі айналыс мерзімімен - қысқа мерзімді, 1-ден 10 жылға дейінгі айналыс мерзімімен - орта мерзімді, және 10 жыл және одан астам айналыс мерзімімен - ұзақ мерзімді болып бөлінеді.

Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ұлттық Банкінің қарыз алуы, Қазақстан Республикасы резиденттерінің, оның ішінде мемлекеттік кепілдікпен мемлекеттік емес (жеке) қарыз алуы арқылы жүзеге асырылатын сыртқы қарыз алу көздері ресми (халықаралық ұйымдар, шет мемлекеттердің

үкіметтері) және жеке (шетелдік коммерциялық банктер, экспорттаушы фирмалар, ірі сақтандыру компаниялары, инвестициялық, зейнетақы қорлары) болып бөлінеді.

Сыртқы қарыз алу қаржылық ресурстардың мынадай негізгі ағымдарын құрайды:

Халықаралық валюта қорының (ХВҚ) несиелері;
дамуға ресми көмектесу (көпжақты және екіжақты);
экспорттық несиелер (ресми кепілдік берілген экспорттық несиелер және жеке сақтандырылған экспорттық несиелер);
халықаралық банктік несиелер;
облигациялық заемдар;
өзге де жеке қарыз алу.

5. Қарыз алудың негізгі принциптері

Үкіметтік қарыз алудың мерзімдік, қайтарымдық және ақылы негізін қалайтын принциптерімен қатар мынадай бірқатар принципті көзқарастарды:

- 1) қарыз алу елдің төлем қабілетінің тұрақтылығын бұзуға әкеліп соқтырмауын;
- 2) қарыз алудың ішкі құралдарын барынша көп жұмылдыруды;
- 3) жеңілдетілген қарыздардың үлесін барынша көп тартуды;
- 4) инвестициялық жобаларды іске асыруға арналған қаражаты тартқан кезде - жобаны аяқтауға дейін, яғни жоба қаржылық қайтарым бере бастағанға дейінгі

кезеңде төленуге тиісті борышқа қызмет көрсету жөніндегі төлемдерді барынша кемітуді ;

5) инвестициялық жобаларды қаржыландыруға арналған, оларды іске асырған кезде бюджеттің кіріс бөлігіне түсімдердің өсімін қамтамасыз ететін заемдар қаражатының басым бағытын сақтау қажет.

Қарыз алу көздерін таңдаған кезде, мынадай факторлар ескерілуі тиіс:

- 1) қарыз алудың осы түрінің құны;
- 2) қарыз алудың осы түріне қолданылатын шектеулер, ресурстар берілетін жобалардың түрлеріне қатысты несие берушілердің айырмашылығы (элеуметтік-бағдарланған жобалар, инфрақұрылымдық жобалар, тауарлардың және жабдықтардың және т.б. жекелеген түрлерін беру);
- 3) заем ресурстарының белгілі бір түрлерінің қолайлылығы;
- 4) борыштық міндеттемелерді өтеудің мерзімдері, төлемдердің мерзімін борышты қайта құрылымдау жолымен ұзарту мүмкіндігі, несие бойынша төлеу мерзімінің жоба несиесімен қаржыландырылатын қайтымдылық мерзіміне сәйкес келуі ;

5) қарыз алудың қолданылып жүрген құрылымы.

6. Жалпы сыртқы борыштың, үкіметтік және үкімет кепілдік берген борыштың 1999 жылғы 1 қаңтардағы жағдайын талдау

Алдағы үкіметтік қарыз алудың көлемдері елеулі дәрежеде елдің жиынтық сыртқы борышының қолданылып жүрген көлемімен және құрылымымен, оның ішінде үкіметтік және үкімет кепілдік берген сыртқы борышпен, оған қызмет көрсетудің құнымен айқындалады.

Қазақстан Республикасының Үкіметі үкіметтік кепілдігі жоқ жеке заем алушылардың міндеттемелері бойынша жауапкершілік алмайтынына қарамастан, жиынтық сыртқы борыштың құрамды бөлігі болып табылатын кепілдік берілмеген жеке борыштың көлемі елдің төлем қабілеттілігінің көрсеткіштеріне әсер етеді .

Қазақстан Республикасының Үкіметі Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен бірлесіп мемлекеттік және мемлекет кепілдік берген борыш мониторингін ұйымдастыру, жүзеге асыру және жетілдіру жөніндегі жұмыстарды және оны өтеу мен қызмет көрсетуді дәйектілікпен жүргізеді. Осы Бағдарламаны әзірлеу қарыз алуды және борышты басқарудың технологиясының құрамдас бөліктерінің бірі болып табылады. Осындай жұмысты орындаудың, қарыз алу мен борыш жөніндегі басқарушылық шешімдерді қабылдау мен жай-күйіне талдау жасаудың қажетті негізі Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі ұйымдастыратын мемлекеттік

және мемлекеттік емес борыштың мониторингі нәтижесінде қалыптасатын толық мәнді ақпараттық база болып табылады. Төменде келтірілген талдау Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің борышты басқару кешенді жүйесінің ақпараттық базасы мәліметтері және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі жүзеге асыратын жалпы сыртқы борышты бағалау жөніндегі мәліметтер негізінде алынды.

Үкіметтік ішкі борыш 1999 жылы 1 қаңтарда 83 910,2 млн. теңгені (1 001,3 млн. АҚШ долларын) құрады. Мемлекеттік арнаулы қазынашылық міндеттемелер үкіметтік ішкі борыштың жалпы көлемінің 43,9 %-ін, қысқа және орта мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздар бойынша міндеттемелер - 40,7 %-тің өзге де міндеттемелер -15,4 %-тің құрады.

Үкіметтік сыртқы борыштың көлемі 2 430,5 млн. АҚШ долларын, оның ішінде көпжақты ұйымдардың (ХҚДБ, ЕҚДБ, АДБ) міндеттемелері - 1 239 45 млн. долларды, шетелдік мемлекеттер үкіметтері (Жапония, ГФР, Швеция, Австрия) - 367,35 млн. долларды, шетелдік коммерциялық банктері - 243,6 млн. долларды, облигациялық заемдар бойынша - 550 млн. долларды, өзге де сыртқы заемдар бойынша - 30,07 млн. АҚШ долларды құрады. Үкіметтік сыртқы борыш Қазақстан Республикасының Үкіметі тартқан, үкіметтік сыртқы заемдар бойынша міндеттемелерді құрайды. Заем қаражатының түсуі және атқарылуы республикалық бюджет арқылы жүзеге асырылады.

1999 жылдың 1 қаңтарындағы жағдай бойынша Қазақстан Республикасы 2 584,8 млн. АҚШ долларына бара-бар сомада дамуға ресми көмектесу заемдары туралы 38 келісімге қол қойды, оның ішінде бағдарламалық заемдар - 1 546 млн. АҚШ долларын, жобалық (инвестициялық) - 1 038,8 млн. АҚШ долларын құрайды. ДРК заемдарын Қазақстан Республикасына ХҚДБ, АДБ, ЕҚДБ, КҒW ОЕСҒ, Жапонияның Эксимбанкі, сондай-ақ Австрияның және Швецияның үкіметтері берді.

ДРК ең көп мөлшерін Қазақстанға ХҚДБ берді. Жалпы сомасы 1 503,6 млн. долларлық заем туралы 16 келісімге қол қойылды, оның ішінде бағалаудың пайдаланылған уақытында 926,8 млн. АҚШ доллары игерілді. ХҚДБ заемдары экономиканы құрылымдық қайта құру бағдарламаларын қаржыландыруға, қаржылық және өнеркәсіптік секторды, қала көлігін дамытуға, мұнайгаз секторын дамытуға техникалық көмектесуге, Өзен мұнай кен орнын оңалтуға, ирригациялық және дренаждық жүйені жақсартуға, әлеуметтік қорғауды дамытуға, мемлекеттік сектордағы ресурстарды басқару жүйесін реформалауға қолдау көрсетуге жұмсалды.

Қазақстан Республикасының Үкіметі толығымен игерілген 276,03 млн. долларға бара-бар сомадағы ХВҚ мен ХҚДБ заемдарымен бірлесіп қаржыландыру жағдайында Жапонияның Экспорт-импорт банкімен заем туралы

4 келісім жасасты. 14,4 млн. доллар өтелді.

Азия даму банкі құрылымдық реформалар бағдарламаларына, ауылшаруашылық секторын дамыту, білім беру жүйесін жақсарту, жолдарды қалпына келтіру бағдарламаларына арналған жалпы сомасы 415 3 млн. долларлық заем туралы 10 келісімге қол қойды. 284,25 млн. АҚШ доллары игерілді.

ОЕСФ заемдары 254,7 млн. долларға бара-бар сомада тартылды, оның ішінде 93,82 млн. доллар игерілді. ОЕСФ заемдары темір жол көлігін дамытуға, сондай-ақ Ертіс өзені арқылы көпір салуға жұмсалды.

ЕҚДБ-мен Ақтау портын қайта құруға арналған 175,1 млн. долларға бара-бар сомадағы заем туралы келісім жасалды. 28,4 млн. АҚШ доллары игерілді.

Қазақстан Республикасының Үкіметі Австрия және Швеция үкіметтерімен тиісінше 4,88 млн. АҚШ долларына және 3 млн. АҚШ долларына бара-бар сомада төлем балансын қолдау үшін ХҚДБ заемдарын қосымша қаржыландыру нысанындағы қаражатты беруге арналған келісімдер жасасқан болатын. Бұл заемдар толығымен игерілді.

Сондай-ақ автобустар сатып алуға арналған 3,99 млн. АҚШ долларына бара-бар сомада тартылған KFW заемы толық игерілді.

Хирургиялық орталық құру мақсатына жалпы сомасы 11,7 млн. АҚШ долларына бара-бар ИДБ заемы тартылды.

Қазақстан Республикасының Үкіметі дербес заем алушы ретінде үкіметтік борыштың лимиті шегінде облигациялық заемдар шығарады.

Капиталдың халықаралық рыногына мемлекеттік бағалы қағаздардың 2 шығарылымы жүзеге асырылды. 1996 жылдың желтоқсанында купонның жылдық ставкасы 9,25% және айналыс мерзімі 3 жыл қазақстандық, еуроноталардың дебюттік шығарылымының көлемі 200 млн. АҚШ долларын құрады. Жылдық ставкасы 8,375%, айналыс мерзімі 5 жыл еуроноталардың екінші эмиссиясының көлемі 350 млн. АҚШ долларын құрады.

Үкіметтік сырттан қарыз алу құрылымында дамуды ресми қаржыландырудың басымдылық тенденциясы тұрақты. Бұдан басқа, дамуды ресми қаржыландыру заемының өз құрылымында өзгеріс болып жатыр. Қазіргі уақытта олар басты тұрғыда экономиканың аса маңызды салаларында мемлекеттік инвестициялық жобаларды іске асыруға, сондай-ақ әлеуметтік саланы дамытуға бағытталуда.

Үкіметтік сыртқы борыштың валюталық құрылымы жеткіліксіз сараланған. АҚШ долларының үлес салмағы 1999 жылдың 1 қаңтарында 82,3 %-ті, жапон йені - 16,1 %-ті, неміс маркасы - 1 %-ті, австрия шиллингі - 0,3 %-ті құрады. Борышқа қызмет көрсету жөніндегі төлемдердің мөлшері доллар түрінде валюталардың кросс-бағамдарының өзгеруіне байланысты.

Ұлттық Банктің борышы 653,7 млн. АҚШ долларын, оның ішінде ХВҚ

несиесі бойынша - 651,06 млн АҚШ долларын, ЕҚДБ заемдары - 2,64 млн. АҚШ долларын құрады. 1993-1999 жылдардың ішінде Қазақстан Республикасының Үкіметі, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі және Халықаралық валюта қоры арасында жалпы сомасы 735,1 млн. 4 несие келісімдеріне қол қойылды. SDR (қарыз алудың арнайы құқығы): STFF (жүйелік қайта құру бағдарламасы) - 123,75 млн. SDR; Stand-By-1 (резервтік несиелер туралы келісім-1) - 74,25 млн. SDR; Stand-By-2 (резервтік несиелер туралы келісім-2) - 185,6 млн. SDR және EFF (кеңейтілген несиелендіру туралы келісім) - 309,4 млн. SDR. Соңғы келісімнің шеңберінде Қазақстан ресурстар сатып алуды жүзеге асырған жоқ.

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің алтын-валюталық резервтерін толтыруға қаражат тарту туралы шешімді Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Халықаралық валюта қорымен жасасқан келісімдердің шеңберінде қабылдайды.

Үкімет кепілдік берген сыртқы борыштың көлемі 1999 жылдың 1 қаңтарында 859, 1 млн. АҚШ долларын құрады. Экспорттық несиелер Қазақстан Республикасының үкіметтік кепілдігі арқылы жыл сайын республикалық бюджет туралы заңда белгіленетін үкіметтік кепілдіктер берудің лимиті шегінде тартылады. Үкіметтік кепілдіктерді беру "Сыртқы қарыз алу және сыртқы борышты басқару туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жүзеге асырылады.

Үкімет кепілдік берген экспорттық несиелер 1999 жылдың 1 қаңтарындағы жағдай бойынша 1 605,9 млн. АҚШ долларына бара-бар сомада игерілді. Неғұрлым ірілері Германияның (үкімет кепілдік берген игерілген экспорттық несиелердің жалпы сомасынан 45%-і), Түркияның (13,3%-і), Ұлыбританияның (10,5%-і), АҚШ-тың (9,8%-і), Австрияның (9,7%-і) несиелік желілері болып табылады.

Үкімет кепілдік берген экспорттық несиелердің көпшілік бөлігі 1992-1994 жылдары тартылған болатын. Несиелендірудің бағыттары жобалардың тиімділігінің тиісті есебінсіз, банктік сараптамасыз әкімшілік жолмен белгіленді. Заем алушылардың қаржылық дәрменсіздігінің салдарынан үкіметтік кепілдіктер күшіне енеді және үкімет республикалық бюджеттен несиелерді өтеу және қызмет көрсету жөніндегі шығыстардың ауыртпалығын көтереді. Сыртқы несиелерді мезгілсіз өтеу қаржылық ысыраппен қатар елдің несиелік рейтингінің төмендеуіне әкеліп соғуы, қарыз капиталының халықаралық рыногына шығуын шектеуі мүмкін.

Кепілдік берілмеген жеке борыш - 2 308,9 млн. АҚШ долларын құрады. Үкімет кепілдік бермеген барлық сыртқы заемдар Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінде тіркелуі тиіс. Мұндай заемдарды тартуды Қазақстан Республикасының валюта заңдарына сәйкес заем

алушылар дербес жүзеге асырады.

Кәсіпорындардың тікелей келісім-шарттар бойынша бейрезиденттер алдындағы несиелік берешегі 1 273,4 млн. АҚШ долларын құрады.

Қазақстан Республикасының жалпы сыртқы борышы 7 525, 6 млн. АҚШ долларын құрады.

1-кесте

Қазақстан Республикасының жалпы сыртқы борышы (млн. АҚШ доллары)

Көрсеткіштің атауы	1999 жылдың 1 қаңтарында*	
1. Қазақстан Республикасы Үкіметінің сыртқы борышы		2 430,5
1) Дамуға ресми көмектесу	1 850,4	
2) Облигациялық заемдар	550,0	
3) Өзгелері	30,1	
2. Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің борышы		653,7
1) ХВҚ несиелері	651,1	
2) Дамуға ресми көмектесу	2,6	
3. Үкімет кепілдік берген сыртқы борыш		859,1
4. Үкімет кепілдік бермеген сыртқы борыш		2 308,9
5. Кәсіпорындардың тікелей келісім-шарттар бойынша міндеттемелері		1 273,4
Жалпы сыртқы борыш	7 525,6	

* 1999 жылдың 1 қаңтарындағы валюта бағамы бойынша

2-кесте

Қазақстан Республикасы Үкіметінің мемлекеттік борышы (1999 жылдың 1 қаңтарындағы жағдай бойынша)

Көрсеткіштің атауы	млн. теңге	млн. АҚШ доллары

Ішкі борыш	83 910,2	1 001,3
Сыртқы борыш	203 674,6	2 430,5
Барлығы	287 584,6	3 431,8

7. Қарыз алуға қойылатын шектеулер

Қарыз алуға қойылатын шектеулерді белгілеу қажеттігі экономикалық қауіпсіздікті - тұрақты және орнықты дамуды қамтамасыз ету міндеттерінен туындайды. Бұл үшін борыштың өсу ырғағын және оның басқа негізгі макроэкономикалық көрсеткіштердің ырғағына қатынасын бағалау жүргізіледі.

Бүгінгі таңда Қазақстан Республикасы қатарына жататын халықтың жан басына шаққанда табыстың деңгейі орташа елдер үшін әлемдік тәжірибеде шектеулер ретінде борышты басқару кезінде мынадай көрсеткіштер п а й д а л а н ы л а д ы :

елдің жинақталған жалпы сыртқы борышының ағымдағы құнының ІЖӨ-ге қатынасы 80 %-тен аспауы тиіс;

жалпы сыртқы борышқа қызмет көрсету нормасы (жалпы сыртқы борышты өтеу және қызмет көрсету жөніндегі жиынтық төлемдердің тауарлар мен қызмет көрсетулердің экспортына қатынасы) 25 %-тен аспауы тиіс;

бір жылда есептелетін жалпы сыртқы борыш бойынша проценттердің тауарлар мен қызмет көрсетулердің экспортына қатынасы 10 %-тен аспауы тиіс;

жалпы сыртқы борышқа қызмет көрсетудің өсу қарқыны тауарлар мен қызмет көрсетулер экспортының өсу қарқынынан аспауы тиіс;

үкіметтік борыштың СЖӨ-ге қатынасы (60 %-тен аспайды);

үкіметтік борышқа қызмет көрсету жөніндегі төлемдердің мемлекеттік к і р і с т е р г е қ а т ы н а с ы .

Үкіметтік қарыз алуды және, демек, үкіметтік борыштың өсуін басты шектеу үкіметтік борышқа қызмет көрсету жөніндегі төлемдердің республикалық бюджеттің кірістерінен қатынасын сипатталатын көрсеткіш болып табылады, өйткені соңғысы Қазақстан Республикасы Үкіметінің сыртқы, сондай-ақ ішкі несие берушілер алдындағы барлық борыштық міндеттемелерін қамтамасыз е т е д і .

8. Модельді сипаттау

1999-2008 жылдардағы кезеңге арналған қарыз алудың көлемдерін және

борыштық жағдайды бағалаудың есептемесін жүргізу үшін алгоритмдік модель жасалды. Оның үш модулінің көмегімен үкіметтік қарыз алу мен борыш, үкімет кепілдік берген борыш жөнінде, жалпы сыртқы борышты бағалау жөнінде е с е п т е м е л е р жү р г і з і л д і .

Үкіметтік қарыз алу жөніндегі есептеме модулі негізгі көрсеткіштер серпінінің есептемелерін: заем қаражатының түсуін, өтелуін, үкіметтік борыштың жағдайы мен қамдалуын, қарыз алу құралдары спектрінің үлгісінде пайдалану үшін осы көрсеткіштерді алгоритмдік тәуелділікте сипаттау базасында бюджет тапшылығын қаржыландыруды қамтамасыз етеді. Ішкі рынокта қарыз алуды болжау үшін қысқа мерзімді құралдардың тобы (МҚМ-3, 6, 12, МЕОО) және орта мерзімді қолданылатын және перспективалық құралдардың тобы (МОО-2, 3 және 5) сипатталған. Сыртқы қарыз алу үшін жеңілдетілген заемдарды (жеңілдік кезеңі 30 жылға дейін, 10 жылға дейін) қоса алғанда, ұзақтығы әртүрлі мерзімдегі (5, 10 және 20 жылға дейін) заемдар тобы және капиталдың халықаралық рыногында орналастырылған мемлекеттік бағалы қағаздардың тобы сипатталған. Аспаптардың бұл спектрі, модельге ықтимал шарттардың көп егжей-тегжейімен салмақ салмай, жеткілікті дәрежеде талап етілген көрсеткіштерді есептеуге және қажетті бағалауларды жүргізуге мүмкіндік береді.

Үкіметтік қарыз алуды модельдеу экономиканы дамытудың макроқорсеткіштері арқылы берілген мемлекеттік бюджет тапшылығының көлемін жабу үшін құрылған. Бұл үшін жоғарыда аталған қарыз алу рыноктарын, топтары мен қарыз алу аспаптарын пайдалану құрылымы болжамды кезеңнің басында бюджет тапшылығын жабуда рыноктардың, топтардың және аспаптардың іс жүзінде қалыптасқан ара қатынасы алынатын тиісті сипаттамамен беріледі және бюджет тапшылығын жабуда аспаптар үлесі өзгерісінің берілетін трендтерінің көмегімен кезеңнің аяғына қарай көзделіп отырған ара қатынас белгіленеді. Осылайша заем қаражатының көздерін пайдаланудың құрылымымен осы тұрғыда өзгерту заем саясатының түрлі нұсқаларына болжам жасауға мүмкіндік береді. Бұл ретте, модельдік қарыз алудың, қаржыландырудың, борыштың жай-күйіне және қарыз алуға қызмет көрсету ағымдарына баға берудің сценарийлері болжамды кезеңнің басындағы мемлекеттік борышты құрайтын ішкі және сыртқы заемдардың қолданылып жүрген портфелінің деректеріне сүйенеді.

Үкіметтік қарыз алудың моделі бюджет тапшылығын 100% қаржыландырған кезде және осы шығыстардың бюджеттің кіріс бөлігіне берілген тиісті деңгейіне (үлесіне) қатынасы бойынша қызмет көрсетуге жұмсалған шығыстарын бағалай отырып, ағымдар мен борыштың жай-күйін болжау мүмкіндігін көздейді. Және, керісінше, бюджеттің кіріс бөлігіне қатысы бойынша қызмет көрсетуге

жұмсалған шығыстардың берілген шектеу бойынша бюджет тапшылығын қаржыландыру деңгейін, белгілеу. Бұл жағдайда норма ретінде жылдық бюджеттің кіріс бөлігінің 15%-ін құрайтын шығыстардың көлемі пайдаланылды.

Модельде кепілдік берілген борыш бойынша есептер бюджеттің кіріс бөлігіне қатынасы бойынша борышқа қызмет көрсетуге жұмсалған шығыстарды шектеудің берілген шегінде (қазіргі жағдайда 15 проценттік) табыс етілетін қаражат қалдығын олардан үкіметтік борышқа қызмет көрсетуге арналған шығыстарды шегергеннен кейін пайдалану мүмкіндігін бағалау негізінде құрылған берілген шектеудің шегінде берілуі ықтимал қаражаттың қалдығын пайдалану мүмкіндігінің бағасы негізінде құрылды. Бұл ретте, математикалық қатынастарды сипаттау арқылы тарту, өтеу, қызмет көрсету және мемлекеттік емес заемдардың үкімет кепілдігімен тартылған борыш көрсеткіштері модельденеді және дәрменсіз заем алушылар үшін міндеттемелерді орындауға арналған бюджет шығыстарының ықтимал көлемдері талданады. Мұндай заемдар бойынша ықтимал міндеттемелерді бюджетке аудару жобаларды іріктеуді жақсартудың нәтижесі ретінде мәнділік серпінін төмендететін тиісті ықтималдық коэффициентін және борыштық міндеттемелерді дербес орындауды қамтамасыз ету бойынша түпкі заем алушылармен жұмысты ескере отырып ж ү з е г е а с ы р ы л а д ы .

Жалпы сыртқы борышты бағалаудың модулі үкіметтік сыртқы қарыз алуды, үкімет кепілдік берген қарыз алуды модельдеу нәтижелерін үкімет кепілдік бермеген жеке қарыз алу көрсеткіштері мен бағаларын және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінен алынған шаруашылық жүргізуші субъектілердің тікелей келісім-шарттары бойынша кредиторлық берешегін сондай-ақ модельде қабылданған макроэкономикалық көрсеткіштерді біріктіреді. Бағалау қатынастарын математикалық сипаттау нәтижесінде борыштың жағдайы және оған қызмет көрсетудің негізгі көрсеткіштерінің талдауын жүргізуге және жалпы сыртқы борышты бағалау үшін қабылданған өлшемдерді сақтауға м ү м к і н д і к б е р і л е д і .

Қарыз алу процестерін модельдеу мен талдау жасаудың негізгі нәтижелерінде олардың кестелік түсіндірілуінің тиісті сипаттамасы болады.

9. Қарыз алудың көлемін және борыштық жағдайдың дамуын б о л ж а у

Қарыз алуды болжау және нәтижелерін бағалау берілген бастапқы параметрлер, шектеулер мен реттелетін көрсеткіштер негізінде жасалған үлгінің көмегімен есеп жүргізу жолымен жүзеге асырылады.

Бастапқы параметрлер: 1999-2008 жылдардың серпініндегі

макроэкономикалық және басқа да көрсеткіштер - жалпы ішкі өнім (ІЖӨ), тауарлар мен қызмет көрсетулердің экспорты, мемлекеттік бюджеттің тапшылығы, мемлекеттік кірістердің көлемі, инфляция көрсеткіштері, валюта бағамдары, үкімет кепілдігі берілмеген жеке сыртқы борыштың көлемдері мен ағымдары, шаруашылық жүргізуші субъектілердің тікелей шарттар бойынша кредиторлық берешегінің ықтимал серпінінің өзгеру бағасы; 1999 жылдың 1 қаңтарындағы жағдай бойынша үкіметтік және үкімет кепілдік берген борыш, сондай-ақ ішкі және сыртқы міндеттемелердің қолданылып жүрген портфелінің өзгеру және оған қызмет көрсету көрсеткіштері. Модельде пайдаланылатын макроэкономикалық көрсеткіштер Оңтүстік Шығыс Азия мен Ресейдегі қаржылық дағдарыстың ықпалын назарға ала отырып, елдің қалыптасқан және болжамдалған әлеуметтік-экономикалық ахуалын ескере отырып қабылданды. Негізгі бастапқы көрсеткіштер 1-қосымшада келтірілген.

Қойылатын шектеулер: бюджет тапшылығын жабу дәрежесі; үкіметтік борышқа қызмет көрсету жөніндегі төлемдердің мемлекеттік бюджет кірістеріне қатынасы; үкімет кепілдік берген борышқа қызмет көрсетуге бағытталған бюджет қаражатының қалдығы. Бюджет тапшылығының берілген көлемін 100 %-ке жабудың және мемлекеттік борышқа қызмет көрсетуді 15 %-ке шектеген кезде оны мемлекеттік бюджеттің кірістеріне жабудың сценарийі қаралуда.

Реттелетін (ауыспалы) параметрлер: қарыз алу құрылымы - заем капиталының ішкі және сыртқы рыноктарының, бюджет тапшылығын жабуда қарыз алу аспаптары мен жекелеген аспаптар топтарының ара қатынасы, қарыз алу аспаптарының (нысандарының) әр түрі үшін рыноктарда қарыз алу құны; бюджет тапшылығын қаржыландыру көлемі; үкіметтік кепілдіктер берудің көлемі. Қарыз алудың беріліп отырған құрылымы 2-қосымшада келтірілген.

Жалғасып отырған әлемдік қаржы дағдарысы жағдайында 1999 жылдың бюджеті үшін ішкі қарыз алудың көлемі бюджет тапшылығын жабуға тартылған қаражаттың - 40%-тің, сыртқысы-60%-тің құрады. Қарыз капиталының сыртқы және ішкі рыноктарында қарыз алу көлемін біртіндеп теңестіру болжануда (2008 жылы ішкі көздерден-50%, сыртқы көздерден-50% қаражат тарту болжануда). Бұдан басқа, ішкі қарыз алу құрылымында ұзақ мерзімді аспаптар үлесінің өсуі (1998-1999 жылдары қысқа мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздар есебінен шамамен 100% қаржыландырудың ара қатынасынан 2008 жылы орта мерзімді 67%-ке көшу), сырттан - заемдармен салыстырғанда бағалы қағаздар рөлінің өсуі 2008 жылы 25 %-ке болжануда.

Болжанып отырған сырттан қарыз алу құрылымында заемдар беру мерзімі бойынша мынадай топтарға бөлінеді: жылына 8%-тік орташа ставкамен 5 жылға дейін, 10 жылға дейін, 20 жылға дейін. Жеңілдетілген заемдардың тобы 5%-тік ставкамен өтеу мерзімі 30 жылға дейін және жеңілдетілген кезеңмен 10 жылда

жеке көрсетілген. Сондай-ақ құрамында айналыс мерзімі 3, 5, 7 және 10 жылға дейін бағалы қағаздар көрсетілген мемлекеттік бағалы қағаздардың эмиссиясы жолымен капиталдың халықаралық рыногына шығу аспаптары саралануда. Борыштық жағдайдың даму серпіні берілген бастапқы параметрлерде және қарыз алудың болжанып отырған құрылымында мемлекеттік борыш 2008 жылы ІЖӨ-ге 30%-ке дерлік жетіп, жеткілікті бірқалыпты өсіп келе жатқанын көрсетеді. Бұл ретте, сыртқы рынокта тартылатын заемдардың ұзақ мерзімдерін ескере отырып, үкіметтік борыштағы ішкі борыш үлесінің өзгеру серпіні ішкі заемдармен салыстырғанда, болжану кезеңі ішінде оның біртіндеп төмендегенін көрсетеді (1999 жылы 21%-тан 2008 жылы 18,1%-ке дейін), ішкі борыштың өзгеру ырғағы, керісінше, ішкімен салыстырғанда өсу қарқыны неғұрлым жоғары және оның үлесін 2008 жылы 80%-ке жеткізбек. Болжам бойынша 2008 жылы мемлекеттік борыш 18,1%-ке ішкі міндеттемелерден және 81,9%-ке сыртқыдан тұратын б о л а д ы .

Үкіметтік борышқа қызмет көрсету 1999 жылы 1,07%-тен 2008 жылы ІЖӨ көлеміне 2,3% өседі. Сонымен бірге, бюджеттің кіріс бөлігіне қатынасы бойынша 1999 жылы 8,52%-тен 2002 жылы 15%-ке биіктеу шыңынан өте отырып, 2008 жылы 15%-ке қызмет көрсетудің өсуі болжануда. Осылайша, экономика (ІЖӨ) мен бюджеттің (кірістер, бюджет тапшылығы) дамуының берілген көрсеткіштерінде модельде қабылданған үкіметтік және үкімет кепілдік берген борышқа қызмет көрсету шығындары бюджет кірісінің 5%-інен аспауы тиіс болған шектеу орындалуда. Аталған жағдай бюджет арасалмағын бұзбай-ақ, үкіметтік борышқа қызмет көрсету ғана емес, төменде келтірілген көлемде үкімет кепілдігін беруді мүмкін етеді. Үкіметтік қарыз алу мен борыш жөніндегі есеп айырысулардың қорытындылары 3-қосымшада келтірілген.

Жалпы сыртқы борышты бағалау (4-қосымша) негізгі макроэкономикалық көрсеткіштермен салыстырғанда, болжамдық есеп көрсетіп отырғандай, экономиканың дамуы 2001 жылы 75,3%-ке жете отырып, 2008 жылы елдің жалпы сыртқы борышы ІЖӨ-ге қатысы бойынша шамамен 59,9%-ті құрайды.

Жалпы сыртқы борыштың құрылымында Ұлттық Банктің заемдарын қоса алғанда, үкіметтік сыртқы борыш 41,1%-ті, үкімет кепілдік берген борыш - 0,4%-ті, кепілдік берілмеген жеке борыш және тікелей келісім-шарттар бойынша берешек - 38,6%-ті құрады. Жалпы сыртқы борыштың өсу қарқыны 1999-2001 жылдары жоғары болады (экспорттың өсу қарқынынан жоғары), бұдан кейін 2002 жылы экспорттың өсу қарқыны жалпы сыртқы борыштың өсу қарқынынан а с ы п т ү с е д і .

Жалпы сыртқы борышқа қызмет көрсету ІЖӨ-нің 17,6%-тін, немесе ел экспортының 9,0%-тін құрайды, алайда, бұл көрсеткіштер 1999 жылы 17,9% және 7,6%-тен 2002 жылы тиісінше 25,5% және 10,2%-ке дейін болжанып

отырған кезеңнің аяғында кейіннен төмендей отырып, 1999-2002 жылдары өсетін
б о л а д ы .

Бұл ретте, борыш ауыртпалығының негізгі индикаторлары қауіпті сәттен
а с п а й д ы .

10. Үкіметтік кепілдіктер беру лимиттерінің есебі

Қазақстандық қаржы институттары мен нақты сектордың кәсіпорындарының несиелік рейтингін қалыптастыру уақытты талап етеді, сондықтан осы шаруашылық жүргізуші субъектілердің ішінен жекелегендері ғана қазіргі уақытта өздерінің жеке кепілдіктерімен инвестициялық жобаларға несиелік тарта алады.

Сыртқы заемдар бойынша үкіметтік кепілдіктер беруді шектеу (лимит) осы Бағдарламада дәрменсіз заем алушылар үшін несиелік берушілер алдындағы кепілдік берілген міндеттемелерді орындауды бюджет мүмкіндігінен қамтамасыз ету туындайды. Бұл ретте бюджеттің кіріс бөлігінде үкіметтік борышқа қызмет көрсету нормасы бойынша шектеулерді сақтау шеңберінде ең алдымен, заем алушының дәрменсіздігіне байланысты Кепілшінің міндеттемелері күшіне енген кезде үкімет кепілдік берген шетелдік несиелерге қызмет көрсету қамтамасыз етіледі, оларға қызмет көрсету Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімдерімен қайтарымды негізде республикалық бюджеттен көзделген. Жаңа кепілдіктер беру бюджет қаражатынан көрсетілген түрде шектелген және шығындалған қалдық орны болған дәрежеде ғана мүмкін (5-қосымша).

Бұл ретте бюджеттен үкімет кепілдік берген борышқа қызмет көрсету коэффициентін төмендету тенденциясы қойылды (0,1-тен 0,05-ке дейін). Мұндай прогрессивтік өзгеріс заем алушы-кәсіпорындардың қаржылық жай-күйін жақсартқан, жеке, оның ішінде қарсылық секторды кеңейту және нығайту үкімет кепілдіктері берілген мемлекеттік емес сыртқы заемдардың есебінен қаржыландырылатын инвестициялық жобаларды біліктілік сараптау және талдау
к е з і н д е ы қ т и м а л .

Үкіметтік кепілдіктер берудің ықтимал көлемдерінің болжамдау есептері бюджеттің кіріс бөлігіне үкіметтік және үкімет кепілдік берген борышқа қызмет көрсетудің 15%-тік деңгейін көздейтін бюджет пропорциясынан бастап
к е л т і р і л г е н .

11. Тиімді және басқарылатын қарыз алуды жүзеге асыру жөніндегі тұжырымдар мен ұсыныстар

1) Қазіргі уақытта Қазақстан борыш ауыртпалығы біршама әлсіз елдердің
қ а т а р ы н а ж а т а д ы .

2) Қарыз алудың процесіне жүргізілген талдау және оның ықтимал даму сценарийі борыш ауыртпалығын қауіпті болатын мәнінен шығармай-ақ, қарастырылып отырған кезеңге қажетті қарыз алуды жүзеге асырудың мүмкін екендігін көрсетіп отыр.

3) Үкіметтік және үкімет кепілдік берген қарыз алудың бағдарламасы экономикалық реформаларды тереңдету бағдарламасын қатаң бағдарға ала отырып, контексте жүзеге асырылуы тиіс.

4) Қарыз алу, әсіресе сыртқы рыноктарда, заем ресурстарын тиімді пайдалану мәселелерімен өзара тығыз байланысты болуы тиіс.

О л :

пайдалы инвестициялық жобаларды қаржыландыруды (үкіметтік қарыз алу кезінде - мүмкіндігінше ең көп және үкімет кепілдік берген қарыз алу кезінде - м і н д е т т і) ;

заем қаражатын ең бастысы экспортқа бағытталған және импортты алмастыратын салаларға бағыттауды (сыртқы борышқа шетел валютасында қызмет көрсетуге капиталдың сыртқы рыногынан қарыз алу экспорттық операциялардан валюта түскен кезде шектеледі және экспорттан түскен түсімдердің маңызды бөлігін алатын қызмет көрсету белгілі-бір маңыздан асып к е т е а л м а й д ы) ;

түпкі заем алушылардың қайтару тетігін жетілдіруді (егер мұндайлар көзделсе), қамтамасыз етудің қолайлы түрін айқындау және оларды бағалауды. Қаражатты бюджетке қайтарудың шарттары мен мерзімдерін белгілеуге қатысты түпкі заем алушымен жұмыс істеу кредитормен заем туралы келісімге қол қойғаннан кейін емес, осындай келісімді дайындау кезеңінде басталуы тиіс;

халықаралық қаржы ұйымдары қарыз берген кезде, көп жағдайларда жобаларды ұлттық көздерден қоса қаржыландыру талап етіледі (бұл заем алушының өз қаражаты да, сондай-ақ бюджет қаражаты да болуы мүмкін). Мұндай тәжірибе ХҚДБ, ЕКДБ, ОЕСҒ қолданылады. Сондықтан бюджеттің мұндай шығыстарды қамтамасыз ету мүмкіндігін ескеріп, инвестициялық жобаларды қоса қаржыландыруға бағытталған бюджет қаражатының мақсатты пайдаланылуына бақылау жасаудың тиімді тетігін реттеу қажеттігін түсіндіреді.

5) Сыртқы қарыз алу есебінен бюджетті қаржыландыру көлемін жеткілікті деңгейде көтеру және қолдау үшін орта және ұзақ мерзімді борыштық міндеттемелер эмиссиясының есебінен ішкі қарыз алуды әртараптандыруды), сондай-ақ аймақтық сауда алаңдарын құру есебінен мемлекеттік бағалы қағаздар рыногын кеңейтуді жүзеге асыру қажет.

6) Осы Бағдарламадан туындайтын үкіметтік қарыз алу индикаторлары болжамды болып табылады, және тиісті жылға арналған республикалық бюджетті қабылдаған және түзетілген кезде жыл сайын анықталуы және

7) Сценарийларда қарыз капиталының ішкі және сыртқы рыноктарының осы сәттегі конъюнктура көрсеткіштерін пайдалана отырып, қарыз алудың белгілі бір құрылымы берілген болатын.

Капитал рыногының жоғары сезімталдығын және өзгеріп отыратындығын ескере отырып, капиталдың халықаралық рыноктар конъюнктурасының талдауы мен мониторингін ұдайы жүзеге асыру қажет.

8) Үкіметтік борыш көлемдерінің өсуі, оның құрылымын әртараптандыру, оған қызмет көрсету көлемдерінің ұлғаюы тәуекелдің түрлі факторларының (валюталық, проценттік, трансферттік) әсерін күшейтеді және тәуекелді басқарудың тиімді тетігін құру, хеджирлеу аспаптарын дамыту жөніндегі арнайы шаралар қолдануды талап етеді.

9) Қазақстанның банктік жүйесін нығайту, бір жағынан, бірқатар жағдайларда үкіметтік кепілдіктердің орнын қазақстандық жетекші банктерінің кепілдіктерімен (коммерциялық тәуекел бөлігінде) басуға, екінші жағынан, тартылатын несиелерді сараптау мен қайтаруды қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін Үкімет үшін қарсы кепілдік ретінде банктерді пайдалануға мүмкіндік б е р е д і .

Сол сияқты экспорттық-сақтандыру агенттіктеріне құрамдастырылған кепілдік беру мүмкіндігін қарастырған жөн:

Дүниежүзілік банк, MIGA, OPIC, және басқалары беретін қазақстандық банктер (үнемі саяси және реттеуші тәуекел кепілдіктері жеткілікті болуы мүмкін) беретін төлем кепілдігі бар саяси тәуекел кепілдіктер, мұның өзі несие ресурстарының осы түрін тарту кезінде үкіметтік кепілдік беруді пайдалануға мүмкіндік б е р е д і .

Қосымша 1

Болжамдық есеп айырысулар үшін пайдаланылатын негізгі бастапқы көрсеткіштер

	1999	2000	2001
№ІЖӨ көлемі (млн.тг)	1824100	2100000	2320900
ІЖӨ көлемі (млн. АҚШ долл.)	15300,0	14500,0	14900,0

Нақты мәндегі ІЖӨ, %	98,5	100,5	103
Экспорт (млн.АҚШ долл)	5185	5192	5357
ІЖӨ-ге шаққанда респ.бюджет.			
тапшылығы, %-пен	3,7	3,2	2
РБ тапшылығы (млн. теңге)	67049	63000	46418
ІЖӨ-ге шаққанда респ.			
бюджеттің кірістері, %-пен	12,6	13,1	13,6
РБ кірістері (млн. тг)	229900	276000	314600
ТБИ жылына орташа есеппен	7,1	13,4	7,3
Доллар/теңге бағамы			
(орташа жылдық)	119,1	144,9	155,5
таблицаның жалғасы			

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
2507700	2660400	2800500	2943700	3092600	3249100	3413500
15400,0	15800,0	16300,0	16800,0	17300,0	17800,0	18300,0
103	103	103	103	103	103	103
5532	5703	5872	6048	6229	6416	6608
1,2	1,5	1,15	0,5	0,55	1,2	1,1
30092	39906	32206	14719	17009	38989	37549
14	14,2	14,5	14,8	14,9	15,2	15,5
351100	377800	406100	435700	460800	493900	529100
4,9	3,0	2,2	2,1	2,0	2,0	2,0
163,2	168,4	172,2	175,7	179,2	182,8	186,5

Қарыз алу құрылымы(%) Қосымша 2

Құрал түрі	1 деңгей	1 деңгей	1 деңгей			
	1999	2008	1999	2008	1999	2008
МЕҚҚАМ-3			60,00		40,00	
МЕҚҚАМ-6			40		35	
МЕҚҚАМ-12			0		25	
Жиыны МЕҚҚАМ			99	33	100	100

НСО			50	5		
МЕИҚАМ-2				50	10	
МЕИҚАМ-3				0	18	
МЕИҚАМ-5				0	67	
Жиыны МЕИҚАМ+НСО			1	67	100	100
Жиыны ішкі қарыз алу	40	50,00	100			
Заемдар 5 жыл				10	20	
Заемдар 10 жыл				30	30	
Заемдар 20 жыл				40	25	
Жеңілдетілген заемдар (5%, 30,10 жыл grass)					20	25
Жиыны сыртқы заемдар			99	75	100	100
3 жылға дейінгі бағалы қағаздар					30	30,00
5 жылға дейінгі бағалы қағаздар					70	30,00
7 жылға дейінгі бағалы қағаздар					0	20,00
10 жылға дейінгі бағалы қағаздар					0	20
Жиыны бағалы қағаздар			1	25	100	100
Жиыны сыртқы қарыз алу	60	50	100			
Барлығы	100					

Қосымша 3

1999-2008ж.ж. арналған үкіметтік қарыз алу мен борыш динамикасы негізгі көрсеткіштерінің болжамы

	1999	2000	2001

№Қарыз алу мен борыштың көрсеткіштері

Түсімдердің барлығы	173575,28	113034	99859
Жаңа қарыз алу(бөлу)	26933,00	57523,00	
Қолданып жүрген МЕҚҚАМ	47594,83	9781,94	19161,39
Қолданып жүрген НСО+МЕИҚАМ	24373,81	1234,41	4898,17
Жаңа сыртқы заемдар	45320,54	15277,96	31161,37
Жаңа мемлекеттік бағалы қағаздар	0,00	638,69	2302,07

Қолданып жүрген заемдарды игеру 56286,10 86101,40 42336,05

Өтеу 106527,28 50034,80 53440,92

Қолданып жүрген МЕҚҚАМ 60767,43 21252,75 15303,69

Қолданып жүрген НСО+МЕИҚАМ 6330,89 10085,16 10151,38

Жаңа сыртқы заемдар 0,00 5896,43 7571,81

Жаңа мемлекеттік бағалы қағаздар 0,00 0,00 0,00

Қолданылып жүрген заемдарды игеру 39428,96 12800,47 20414,04

БТ қаржыландыру 67048,00 62999,59 46418,13

Қолданып жүрген МЕҚҚАМ -13172,60 -11470,81 3857,70

Қолданып жүрген НСО+МЕИҚАМ 18042,92 -8850,75 -5253,21

Жаңа сыртқы заемдар 45320,54 9381,53 23589,56

Жаңа мемлекеттік бағалы қағаздар 0,00 638,69 2302,07

Қолданылып жүрген заемдарды игеру 16857,14 73300,93 21922,01

Қызмет көрсету 19582,5 35470,80 41905,53

Қолданып жүрген МЕҚҚАМ 3339,49 2362,51 1285,49

Қолданып жүрген НСО+МЕИҚАМ 1530,83 3932,51 4651,77

Жаңа сыртқы заемдар 0,00 6144,68 7785,23

Жаңа мемлекеттік бағалы қағаздар 0,00 121,97 304,92

Қолданылып жүрген заемдарды игеру 14712,18 22909,13 27878,12

Негізгі борыш 523910 596155 683117

Қолданып жүрген МЕҚҚАМ 41355 3629 7487

Қолданып жүрген НСО+МЕИҚАМ 69553 47497 42917

Жаңа сыртқы заемдар 53274 88001 118028

Жаңа мемлекеттік бағалы қағаздар 0 1433 3840

Қолданылып жүрген заемдарды игеру 359729 455595 510846

Салыстырма көрсеткіштер

Борыштың кіріске қызмет көрсету нормасы	15	15	15
Мем. борыштың кіріске қызмет көрсету нормасы (млн.тг)	34485	41400	47190
Қызмет көрсету(млн.тг)	19583	35471	41906
Борышқа қызмет көрсету/МБ кірістері, %	8,52	12,85	13,32

РБ тапшылығы (млн.теңге)	67048,8	63000	46418
РБ тапшылығын қаржыландыру (млн.тг)	67048,8	6300	46418
Тапшылықты жабу, көзделгенге %-пен	100,00	100,00	100,00
РБ ұйғарымды тапшылығы, ІЖӨ-ге%	3,67	3,00	200
Жаңа қарыз алу (бөлу)		26933	57523

ІЖӨ-ге ара қатынасы

ІЖӨ көлемі (млн.тг)	1824100	2100000	2320900
Негізгі борыш/ІЖӨ,%	28,72	28,39	29,43
Қызмет көрсету/ІЖӨ,%	1,07	1,69	1,81
Қызмет көрсету (млн.тг)/экспорт, %	3,17	4,71	5,03

РБ кірістері (млн.USD)	1928	1900	2026
ІЖӨ-ге респ.бюджеттің кірістері %-пен	12,6	13,1	13,6
РБ кірістері (млн.тг)	229900	276000	314600

Қарыз алу құрылымы

Ішкі қарыз алу

Түсімдер	71969	11016	24060
Өтеу	67098	31338	25455
БТ қаржыландыру	4870	-20322	-1396
Қызмет көрсету	4870	6295	5937
Негізгі борыш	110907	51126	50403

Сыртқы қарыз алу

Түсімдер	101607	102018	75799
Өтеу	39429	18697	27986
БТ қаржыландыру	62178	83321	47814
Қызмет көрсету	14712	29176	35968
Негізгі борыш	413003	545029	632713

таблицаның жалғасы

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
157770	136582	129422	116484	122097	166209	166396
157770,00	136582,00	129422,00	116484,00	122097,00	166209,00	166396,00
48200,88	38270,94	33260,50	27455,67	26394,65	32954,18	30258,26
19277,34	21463,62	24620,14	25814,55	30702,75	46526,01	51107,24
81619,46	67477,19	61061,28	52482,97	52535,32	68295,99	65294,68
8672,33	9370,25	10480,07	10730,81	12464,28	18432,82	19735,82
0	0	0	0	0	0	0
12677,30	96675,78	97216,05	101765,45	105087,83	127219,44	128847,15
35938,10	41638,02	34817,61	29575,42	26452,24	29289,24	31130,85
247,09	8167,98	8741,65	10055,58	13780,14	27661,52	23570,06
10462,47	17377,49	20923,44	25909,20	29835,74	32176,77	36442,97
268,33	76,35	867,40	930,64	1313,62	2557,23	2902,68
80761,32	29415,94	31865,95	35294,62	33706,09	35534,67	34800,60
30092,70	39906,22	32205,95	14718,55	17009,17	38989,56	37548,85
12262,78	-3367,09	-1557,10	-2119,75	-57,59	3664,95	-872,58
19030,25	13295,64	15878,49	15758,98	16922,61	18864,48	27537,18
71156,98	50099,71	40137,84	26573,77	22699,58	36119,21	28851,71
8404,00	9293,90	9612,68	9800,17	11150,66	15875,59	16833,14
-80761,32	-29415,94	-31865,95	-35294,62	-33706,09	-35534,67	-34800,60
52003,55	55713,97	60848,37	65334,31	69083,29	73547,67	79290,01
2156,61	2430,46	1676,79	1345,12	1193,79	1303,84	1513,21
7019,45	10081,73	12553,94	14868,03	16977,12	18875,94	21360,20
11617,94	16399,68	19957,61	22643,64	24691,95	27100,88	29768,70
954,52	2037,39	3202,26	4416,60	5740,13	7435,03	9481,06
30255,04	24764,71	23457,77	22060,93	20480,30	18831,98	17166,84
744540	805566	853882	883803	916035	970686	1024665
19749	16382	14825	12705	12648	16313	15440

61947 75243 91121 106880 123803 142667 170204
195029 251343 297153 329766 359035 402367 439363
12434 22124 32236 42691 54692 71667 89950
455380 440474 418547 391760 365858 337673 309707

15 15 15 15 15 15 15
52665 56670 60915 65355 69120 74085 79365
52004 55714 60848 65334 69083 73548 79290
14,81 14,75 14,98 15,00 14,99 14,89 14,99
30092 39906 32206 14719 17009 38989 37549
30093 39906 32206 14719 17009 38990 37549
100,00 100,00 100,00 100,00 100,00 100,00 100,00
1,20 1,50 1,15 0,50 0,55 1,20 1,10
157770 136582 129422 116484 122097 166209 166396

2507700 2660400 2800500 2943700 3092600 3249100 3413500
29,69 30,28 30,49 30,02 29,62 29,88 30,02
2,07 2,09 2,17 2,22 2,23 2,26 2,32
5,76 5,80 6,02 6,15 6,19 6,27 6,43

21,56 2244 2364 2486 2578 2706 2837
14,0 14,2 14,5 14,8 14,9 15,2 15,5
351100 377800 406100 435700 460800 493900 529100

67478 59735 57881 53270 57097 79480 81366
36185 49806 43559 39631 40232 56951 54701
31293 9929 14321 13639 16865 22529 26665
9176 12512 14231 16213 18171 20180 22873
81696 91625 105946 119586 136451 158980 185645

90292 76847 71541 63214 65000 86729 85030
91492 46870 53657 62134 64855 70269 74146
-1200 29978 17885 1079 144 16460 10884
42827 43202 46618 49121 50912 53368 56417
662843 713941 747936 764217 779858 811706 839020

1999-2008ж.ж. арналған жалпы сыртқы табыс динамикасы негізгі
көрсеткіштерінің болжамы

	1999	2000	2001
№Үкіметтік борыш			
Түсімдердің барлығы	173575	113034	99859
оның ішінде сыртқы	101607	102018	75799
жаңа сыртқы заемдар	45321	15278	31161
бағалы қағаздар	0	639	2302
қолданып жүрген заемдар	56286	86101	42336
Барлық өтеу	106527	50035	53441
оның ішінде сыртқы	39429	18697	27986
жаңа сыртқы заемдар	0	5896	7572
бағалы қағаздар	0	0	0
қолданылып жүрген заемдар	39429	12800	20414
Негізгі борыш барлығы	523910	596155	683117
оның ішінде сыртқы	413003	545029	632713
жаңа сыртқы заемдар	53274	88001	118028
бағалы қағаздар	0	1433	3840
қолданылып жүрген заемдар	359729	455595	510846
Барлық қызмет көрсету	19582	35471	41906
оның ішінде сыртқы	14712	29176	35968
жаңа сыртқы заемдар	0	6145	7785
бағалы қағаздар	0	122	305
қолданылып жүрген заемдар	14712	22909	27878
Ұлт.Банктің борышы			
Игеру, млн. USD	217		
Өтеу, млн. USS	174	135	93,10
Қызмет көрсету, млн. USS	16	8,71	10,37
Негізгі борыш, млн.USS	688	552,8	459,7

Игеру, млн.тнг	25845	0	0
Өтеу, млн.тнг	20723	19562	14477
Қызмет көрсету, млн.тнг	1848	1262	1612
Негізгі борыш, млн.тнг.	81920	80105	71488

Кепілдік берілген борыш

Түсімдер (млн.тнг)	1139	2150	621
Түсімдер (млн.USS)	10	15	4
жаңа заемдар	0	2150	621
қолданылып жүрген заемдар	1139	0	0
Өтеу (млн.тнг.)	22425	25362	32030
Өтеу (млн.USS)	188	175	206
жаңа заемдар	0	0	0
қолданылып жүрген заемдар	22425	25362	32030
Қызмет көрсету (млн.тнг.)	6269	6040	4286
Қызмет көрсету (млн.USS)	53	42	28
жаңа заемдар	0	103	236
қолданылып жүрген заемдар	6269	5936	4050
Негізгі борыш (млн.тнг.)	81031	75372	49320
Негізгі борыш (млн.USS)	680	520	317
жаңа заемдар	0	2150	2771
қолданылып жүрген заемдар	81031	73223	46549

Кепілдік берілген жеке борыш

Игеру, млн. USS	2150	2100	2150
Өтеу, млн.USS	1255	1551,9	1792,0
Қызмет көрсету, млн.USS	204	239,80	266,40
Негізгі борыш, млн.USS	3219	3767,4	4125,4
Игеру,млн.тнг	256065	304290	334325
Өтеу,млн.тнг	149494	224870	278656
Қызмет көрсету, млн.тнг	24249	34747	41425
Негізгі борыш, млн.тнг	383419	54896	641500

Жалпы сыртқы борыш (несиесіз берешек)

Игеру, млн. тнг	384655	408458	410746
Өтеу, млн.тнг	232071	288491	353149
Қызмет көрсету, млн.тнг	47078	71224	83292
Қызмет көрсету, млн.USD	395	492	536
Негізгі борыш, млн.тнг	959373	1246402	1395021

Негізгі борыш, млн.USD	8055,2	8601,8	8971,2
Жалпы сыртқы борыш (бағалау)			
Игеру, млн. тнг	480819	510572	513432
Өтеу, млн.тнг	290089	360614	441436
Қызмет көрсету, млн.тнг	58847	89030	104115
Негізгі борыш, млн.тнг	1199216	1558002	1743776
Негізгі борыш, млн.USD	10069	10752	11214
Жалпы сыртқы борыш/ІЖӨ	65,74	85,41	83,04
Жалпы сыртқы борыш/ІЖӨ (USD),%	65,81	74,15	75,26
Жалпы борыштың төлем проценті/Экспорт	12,28	16,51	17,21
Жалпы борыштың төлем проценті/Экспорт (USD)	7,62	9,47	10,00
Үкімет. сыртқы борыш+Ұлт.Банк	494923	625133	704201
Мемл.кепілдік берілген сыртқы борыш	81031	75372	49320
Кепілдік берілмеген дербес борыш	383419	545896	641500
Тікелей келісім-шарттар	239843	311600	348755
Қызмет көрсету-ХҚДБ бойынша			
Үкімет.сыртқы борышқа қызмет көрсету	54141	47873	63954
Үкімет.кепілд. сыртқы борышқа қыз.көрс.	28694	31402	36316
Кепілд. берілмеген дербес сырт. борышқа қызмет көрсетулер	173743	259617	320081
Тікелей шарттар бойынша қызмет көрсетулер	69787	89929	109110
Үкімет сыртқы борышқа қызмет көрсету, mS	455	330	411
Үкімет.кепілд.сырт. борышқа қызмет көрсету,mS	241	217	234
Кепілд.берілмеген дербес	1459	1792	2058

сырт. бор.қыз.көрс.,мS

Тікелей шарттар бойынша

қызмет көрсетулер, m% 586 621 702

Жалпы сырт.борышқа қызм. 2740 2959 3405
көрс.(WB)(млн.USD)

Жалпы сырт.борышқа 326365 428821 529461
қызм. көрс. (WB)

Жалпы сырт.бор.қызм. 17,91 20,41 22,85
көрс./ІЖӨ(WB),%(USD)

Жалпы сырт.бор.қызм. 17,89 20,42 22,81
көрс./ІЖӨ(WB),%(USD)

Жалпы сырт. борышқа қызм. 68,08 79,50 87,51
көрс./экспорт(WB),%

Экспорттың өсу 6,04 12,52 12,16
қарқыны, % (тг.)

Экспорттың өсу -10,20 0,14 3,17
қарқыны, %(USD)

Жалпы борыштың өсу 95,28 34,62 11,92
қарқыны, %(тг.)

Жалпы борыштың өсу 28,38 6,79 4,29
қарқыны, %(USD)

Қызмет көрсетудің өсу 157,42 32,18 23,47
қарқыны, %(USD)

таблицаның жалғасы

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008

157770	136582	129422	116484	122097	166209	166396

90292	76847	71541	63214	65000	86729	85030

81619	67477	61061	52483	52535	68296	65295

8672	9370	10480	10731	12464	18433	19736

0	0	0	0	0	0	0

127677	96676	97216	101765	105088	127219	128847

91492	46870	53657	62134	64855	70269	74146
10462	17377	20923	25909	29836	32177	36443
268	76	867	931	1314	2557	2903
80761	29416	31866	35295	33706	35535	34801

744540	805566	853882	883803	916035	970686	1024665
662843	713941	747936	764217	779585	811706	839020
195029	251343	297153	329766	359035	402367	439363
12434	22124	32236	42691	54692	71667	89950
455380	440474	418547	391760	365858	337673	309707

52004	55714	60848	65334	69083	73548	79290
42827	43202	46618	49121	50912	53368	56417
11618	16400	19958	22644	24692	27101	29769
955	2037	3202	4417	5740	7435	9481
30255	24765	23458	22061	20480	18832	17167

108,40	107,70	86,00	78,80	78,80		
7,38	3,73	2,55	1,13	0,28		
351,3	243,6	157,6	78,8	0,0		
0	0	0	0	0		
17691	18137	14809	13845	14121		
1204	628	440	199	50		
57337	41027	27143	13850	5		
19312	12526	6155	3348	3179	1301	346
118	74	36	19	18	7	2
215	420	462	462	247	185	185
19097	12105	5694	2886	2932	1116	161

2715	1586	849	510	291	188	109
17	9	5	3	2	1	1
256	227	186	142	109	87	69
2458	1359	663	368	183	101	40

32313	20736	15000	11923	8958	7818	7614
198	123	87	68	50	43	41

2556	2136	1674	1212	965	780	596
29757	18600	13326	10711	7993	7037	7019

2000	1900	1730	1620	1623,8	1628,8	1633,8
1885,2	1852,3	1816,9	1703,2	1605,6	1587,0	1588,0
278,10	284,10	282,20	279,80	282,30	285,90	289,60
4240,2	4287,9	4201,0	4117,8	4136,0	4177,8	4223,6
326400	319960	297906	284634	290985	297745	304704
307665	311927	312870	299252	287724	290104	296162
45386	47842	48595	49161	50588	52263	54010
692001	722082	723412	723497	741171	763702	787701
416692	396807	369447	347848	355985	384473	389734
436160	389459	387492	378580	369879	361673	370654
92132	93259	96501	98991	101842	105819	110536
565	554	560	563	568	579	593
1444494	1497786	1513492	1513488	1529718	1583226	1634336
8851,1	8894,2	8789,1	8614,0	8536,4	8661,0	8763,2
520865	496009	461809	434810	444981	480592	487168
545200	486824	484364	473224	462349	452091	463318
115166	116573	120626	123739	127303	132274	138170
1805617	1872232	1891864	1891860	1912148	1979032	2042919
11064	11118	10986	10768	10670	10826	10954
77,80	74,66	71,11	67,55	64,96	63,99	62,88
71,84	70,37	67,40	64,09	61,68	60,82	59,86
17,20	15,88	14,91	13,78	13,05	12,50	13,48
10,21	9,71	9,54	9,32	9,12	9,02	8,97
720180	754968	775079	778067	779590	811706	839020
32313	20736	15000	11923	8958	7818	7614
692001	722082	723412	723497	741171	763702	787701
361123	374446	378373	378372	382430	395806	408584
134320	90072	100274	111256	115768	123637	130563
22027	14112	7004	3858	3470	1489	455
353051	359770	361465	348413	338312	342366	350172
132073	120680	120998	119393	117930	116873	120298
823	535	582	633	646	676	700
135	84	41	22	19	8	2

2163	2136	2099	1983	1888	1873	1878
809	717	703	680	658	639	645
3931	3472	3425	3318	3211	3197	3225
641470	584633	589742	582919	575480	584365	601488
25,52	21,97	21,01	19,75	18,56	17,96	17,62
25,58	21,98	21,06	19,80	18,61	17,99	17,62
95,81	79,64	72,92	64,93	59,01	55,24	58,70
10,66	9,65	10,18	11,00	8,62	548	-3,14
3,27	3,10	2,95	3,00	3,00	3,00	3,00
3,55	3,69	1,05	0,00	1,07	3,50	3,23
-1,34	0,49	-1,18	1,99	-0,90	1,46	1,18
21,16	-8,86	0,87	-1,16	-1,28	1,54	2,93

Қосымша 5

РБ қаражаты қалдығының есебі және оны кепілдіктерге қызмет көрсету үшін пайдалану.

	1999	2000	2001
Қызмет көрсету резерві	7937,58	5929,20	5284,47
Кепілд. берілген қызм. көрсету	2692,80	2919,66	3410,01
Кепілдіктердің көлемі	200	50	0

(млн. US\$)

таблицаның жалғасы

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
661,45	956,03	66,63	20,73	36,79	537,44	75,19
2315,37	1637,27	1047,99	571,26	468,32	326,39	246,52
0	0	0	0	0	0	0

Оқығандар:
Қобдалиева Н.

Омарбекова А.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК